СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLIII. Ч. 215. Джерзі Сіти, Н. Дж., понеділок, 16-го вересня 1935. — VOL. XLIII. No. 215. Jersey City, N. J., Monday, September 16, 1935. THREE CENTS

НЕВДОВОЛЕННЯ СЕРЕД БЕЗРОБІТНИХ

НЮ ЙОРК. — Півтора тисячки осіб узяли участь у бурхливій демонстрації робітників в околиці перехрестя Авеню А та Третьої вулиці: Демонстранти це юнійні робітники, які дістали від уряду запомогову роботу, але невдоволені низькою заплатою, яку їм дає уряд.

Демонстранти кидали камінням на будову, при котрій вони мали працювати. Демонстрація була подекуди звернена проти робітників, що пішли на роботу, не дивлячися на низьку заплату й страйк. Скріплені відділи поліції відперли демонстрантів від будови. Ніхто не був ранений і не було арештів.

РОЗГАНЯЮТЬ НЕВДОВОЛЕНИХ СЛІЗНИМИ БОМБАМИ.

МИНЕАПОЛИС (Минесота). — Коло 600 осіб зібралися під ратушом міста, щоби домагатися збільшення заплати за запомогову заплату та запротестувати проти безглузної жорстокости поліції при здушуванню робітничого невдоволення.

Поліція вийшла проти демонстрантів великою силою та кидала між них слізні бомби, щоби розігнати демонстрантів. Одна бомба експльодувала близько коло одного робітника й попарила йому тяжко ноги.

На вспокоєння робітників міський уряд наймає більше поліцаїв.

УРЯД ВДОВОЛЕНИЙ З ПРИХИЛЬНОГО СТАНОВИЩ ДЕРЖАВ ДО ПРИГАДКИ ІТАЛІЇ.

ВАШИНГТОН. — Департамент стейту вдоволений, що великі держави відкликнулися дуже прихильно до пригадки американського уряду Італії на її зобовязання з пакту Келога.

Держави висказують погляди, що становище Америки скріпляє значно їх стремління до мирного полагодження італійсько-етіопського конфлікту.

Коли на звичайній тижневій конференції президента з ґазетярами питалися президента Рузвелта, як він думає поступати в цьому конфлікті, президент відповів, що уряд буде руководитися ухваленою конгресом резолюцією про невтральність.

ПРОПАВ КОРАБЕЛЬ.

ОТАВА (Канада). — Канадійський контрактор-ледовець „Саґеней" дістав від уряду приказ глядати на морю за кораблем „Джозеф Медил", що виплив уперше на море дня 17-го серпня з Нюкесела, в Англії, в дорогу до Монтреалю, в Канаді, з залогою 18 осіб.

Уряд побоюється, що „Джозеф Медил" затонув, бо на дорозі його лютувала в ночі з 20-го на 21-го серпня страшна буря.

ЛЕТУНСЬКА КАТАСТРОФА.

ПАНАМА. — У горах Бехуко, 60 миль від столиці, розбився літак. Пільот та 7 його пасажирів розбилися на смерть.

РЕКОРД СКОРОСТИ ЛЕТУ.

САНТА АНА (Каліфорнія). — Нафтяреви, Говардови Гюзови, знову признано неофіціяльно рекорд скорости лету.

Неофіціяльно признають йому скорість 353 милі на годину, офіціяльно 347 миль.

ПРИЇХАВ ЛАДУНОК ДИКИХ ЗВІРЯТ.

НЮ ЙОРК. — До нюйорського порту приїхав корабель „Стіл Навигейтор", що привіз на собі ладунок диких звірят, які відомий мисливий Френк Бок наловив у джунглях Азії для менажерій і звіринців.

Було в цьому ладунку 500 звірів та 5,000 птиць. 11 великих гадів були сильно поіритовані цокотанням малп. Митові урядники докладно оглядали кожде звіря. Більшість звірят забрано на моторові авта та відвезено до звіринця Бока в Масапікві, на Лонґ Айленді.

НОВИЙ СПОСІБ ШУКАННЯ ПРОПАВШОЇ ЛЮДИНИ.

НЮ ЙОРК. — В театральнім дистрикті Ню Йорку появився чоловік, що ходить улицями міста з великими таблицями, на котрих написаний заклик батька й матери до їх пропавшої дочки, вернутися домів.

Як подано на таблицях, дівчина називається Рут Найдман, має 17 літ життя, важить 119 фунтів та має 5 стіп 6 цалів висоти. Пропала вона по дорозі до одної вищої школи в Вест Филаделфії.

Родичі просять теж, щоби всякий, хто її стріне, передав її прозьбу батьків або повідомив про неї поліцію.

СЕНЗАЦІЙНЕ ПОДРУЖА СЕНАТОРА МЕКАДУ.

ВАШИНГТОН. — Сенатор Мекаду зробив у столиці справжню сензацію своєю заявою, про свою нову женячку. „Молодий" має 71 літ, а його наречена, панна Дорис Крос, 26.

Сенатор Мекаду є дуже багатий чоловік. За президентури Вилсона він був американським секретарем скарбу. По смерти своєї першої жінки оженився був з наймолодшою донькою президента Вилсона, з котрою розвівся рік тому.

„КУЛАЦЬКІ ТЕНДЕНЦІЇ" САБОТУЮТЬ ЖНИВА У СССР.

Советська влада зустрічає в цьому році поважні трудноці у колхозному селі. „Правда" з 9. серпня поміщує допис з Казакстану про незвичайно повільне темпо жнив: досі виконали ледви 19 проц. пляну, хоч збіже на всіх нивах вже дозріло. Колхози саботують жниварки-трактори. Втрати збіжа великі. Загально панує ворожий настрій до устійнених урядом норм достав збіжевого контингенту. Колхозники заперечують державні дані про висоту врожаю і ждуть на „знижку". В тім самім числі є телеграма з Ростова над Доном про зріст „кулацьких тенденцій". Селяни затягають з молотьбою та доставою збіжа до державних магазинів. До складів привозять збіже нечищене або заражене споришем. Урядовці не мають права приймати таке збіже, тому воно вертається знову до колхоза. З омської округи повідомляють про брак приміщень на збіже, бо старі магазини заповнені торорічним зіпсутим збіжем. Характеристична теж згадка про те, що у пристанях лежать до 15 тисяч тон торічного збіжа, про яке ніхто не журиться. Таку саму звістку про ситуацію в оренбурській окрузі подає „Соціалістическое Земледеліє" з 8. серпня. Там частина торічного збіжа лежить на полі, нищена мишами. Цей щоденник подає теж факти про те, що більшість колхозів приймає до праці індивідуальних господарів, що за оплатою заступають колхозників.

ЧИМ ОБРАЗИВСЯ ПОЛІЦИСТ.

Городський суд у Варшаві розбирав цікаву справу на підкладі словної зневаги. Постерунковий Ян Вуйцік, перенесений до Варшави, придержав підчас нічної служби більше товариство, що виробляло на вулиці крики. Почувши польську мову Вуйцика, один з товариства кликнув: „Патшує го! Ґалілеуш!" Цим натяком на походження з Галичини поліцист почувся ображеним і спрямував справу до суду. Судія засудив чотири особи, між ними одну жінку, на 2 тижні арешту з припиненням, признаючи, що епітет „галієуш" є образою.

АДРЕСИ УКРАЇНСЬКИХ ПРОФСОЮЗІВ НЕВІДОМІ.

„Ізвестія" повідомляють: „Недавно відбулося засідання пленуму українських советських професійних спілок. З 254 заступників, яких вибрали на останнім зїзді цих спілок, приїхали лише 50. Майже всі запрошення вернулися з написом: Адресат виїхав, невідомо куди. По переведених розшуках пощастило доручити запрошення 50 особам. Основною причиною байдужости робітництва до професійних спілок є систематичне нехтування засади демократичну та виборности. На жалоби робітників управа не звертає найменшої уваги. Заяви робітників лежать місяцями неполадні, як наприклад у фабриці Марті в Одесі. До цього повідомлення московського офіціозу треба додати, що таку саму байдужість виявляє населення України більше менше і до всіх інших установ, створених Москвою на Україні.

СЕНЗАЦІЙНИЙ ПРИСУД НАЙВИЩОГО РУМУНСЬКОГО ВІЙСЬКОВОГО СУДУ.

Недавно тому засудили інспектора жандармерії, ґенерала Думітрика, і трох вищих старшин на 5 літ тяжкої вязниці та на деґрадації за те, що вони вживали жовнірів та державного майна для своїх особистих потреб. Засуджені внесли відклик до найвищого військового суду. Суд увільнив їх від усяких кар та деґрадації. Це рішення викликало невдоволення румунської публічної опінії, головно преси. Провідний румунський щоденник „Універсул" пише про цю несподівану зміну: „Судова помилка супроти одиниці є тяжким примахом. Судова помилка супроти чести війська та суспільности вже невибачна".

ВИХРЕСТИЛАСЯ ВДРУГЕ І ВИЙШЛА ЗА РОБІТНИКА ЗАМІЖ.

Недавно тому 23-літня Фані Промісівна втекла вдруге від батька, вуличного торговця, вихрестилась у монастирі при вул. Жовківській і вийшла заміж за робітника Григора К., якому помагає тепер продавати ярину. Перший раз втекла Фані від батьків як 14-літня дівчина зі служницею, яка служила в її батьків. Поліція ствердила, що Фані втекла зі служницею до монастиря, де вихрестилась. Батько Промісівної кілька днів ждав у брамі камениці, яка сусідує з монастирем, на доньку. І дійсно Фані одної днини вийшла на місто з черницею. Батько вхопив доньку за руку і хотів забрати її з собою. Повстало збіговище, батько з донькою опинився в комісаріяті і звідтіля забрав доньку до дому; під натиском батьків Фані перейшла на юдаїзм. Але не помогла найстрогіша охорона батьків, які заборонили Фані виходити самій до міста. Донька пізнала робітника Григорія К., якого покохала, вдруге втекла від батьків і вийшла заміж за християнина.

ОКРАДЕНА УКРАЇНА.

„Дойтшес Нахріхтен біро" повідомляє з Москви про величезний скандал, який викрили в тяжкім промислі СССР. Спроневірили 5 міліонів рублів, призначених на підтримку робітників ріжних великих фабрик району Дніпра. Директори та урядовці спроневірили цю суму протягом минулого року та перших трох місяців цього року. Слід додати, що цей скандал незвичайно типовий для фінансового хаосу, який запровадив московський уряд особливо на Україні, куди насилає Москва найгірше шумовиння большевизму.

В КОНСТАНЦІ ОБІКРАЛИ АНГЛІЙСЬКИЙ ПАРОВИК.

Дня 10. серпня стався сензаційний крадіж на англійськім паровику в Констанці (Румунія). Невідомий злодій закрався до корабля і викрав з одної кабіни 500,000 левів в англійській валюті й вартісні речі. Повідомлено поліцію, а за зараз дала наказ усім банкам зловити й придержати кожну особу, що прийде міняти англійські гроші. І дійсно вечором прийшов до міняльні Бенкова робітник пристани і його завертувала поліція.

СТАНИСЛАВІВ НЕ МАЄ ЩАСТЯ ДО ДЕРЖАВНИХ УРЯДІВ.

Недавно зліквідовано тамошню дирекцію залізниць, не зважаючи на протести місцевого громадянства, що клопочеться розвитком цього воєвідського міста. На місці залізничої дирекції встановлено бюро контролі залізничих доходів. Тепер центральна влада рішила перенести це бюро до Бидгощі, наслідком чого яких двіста урядовців з родинами мусить покинути Станиславів. У звязку з тим відбулося в салі станиславівської міської ради віче, на якому частина громадянства запротестувала проти ліквідації згаданого бюра, добачуючи в ній дальше ослаблювання польскости цього міста.

ЗА ЗНЕВАГУ ГІТЛЕРА.

Перед судом у Варшаві стане власник аптичних виробів, Нухім Гальберштадт під закидом образи Гітлера. Він дістав від одної німецької фірми оферту. Обурений тим відіслав її назад, вписавши на коверті лайку під адресою Гітлера та його уряду. В Німеччині спрямували цю коперту до міністерства почт і телеграфів, яке знову звернулося до польської судової влади. Гальберштадта потягнули до відповідальности за зневагу голови чужинної держави. Відповідний параґраф карного закону передбачає за те кару вязниці до трох років.

ЯК РОСІЙСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ „ЧИСТЯТЬ" УКРАЇНСЬКУ МОВУ.

Року 1933-го висланець Москви на Україні, Постишев, відкрив „мовну контрреволюцію". Ця „контрреволюція" виявилася в тім, що українські письменники та журналісти відважилися перекласти на свою мову чужі слова — латинські, грецькі, французькі, щоб ті слова були зрозумілі не тільки для добра грамотних людей, але й для малоосвіченого українського робітника й селянина. Тимто й почали були на Наддніпрянщині писати замісць „екватор" — „рівник", замісць „меридіян" — „рівноденник", замісць „екрав" — „заступач" (бо заступає, затінює), замісць „термометер" — „тепломір" і т. д.

В Росії до цих грецько-латинських слів уже позвикали, як до своїх, і тому московські комісарі були дуже здивовані, що Україні взялися перекладати такі „відомі, інтернаціональні" слова. В цьому добачили „ухил" та „шовінізм". З Москви видано приказ: „чистити" українську мову, українську науку та літературу від „контрреволюційних слів".

І закрутились колеса в большевицькій машині. Посипались доноси й утиски на українських мовознавців та письменників. Навіть у правописі українськім — у букві „ґ" — знайдено ухил від московського комуністичного „православія". Цю „сепаратистичну букву скасовано, бо вона, як виявляється, найбільше перешкаджає „братньому співжиттю" народів російського та українського...

Словом: по приході Постишева з товаришами на Україні запанувала на Наддніпрянщині „нова ера". Українську мову „очищено" з „контрреволюційних" слів...

ФРАНЦІЯ РАЗОМ З АНГЛІЄЮ ЗА ЛІГУ НАЦІЙ

ЖЕНЕВА. — У пятницю, 13-го вересня ц. р. французький премієр Пер Ляваль сказав недовгу, але значучу промову на зібранні Ліги Націй. Він заявив, що Франція готова продовжувати дальше свою дотеперішню заграничну політику в дусі заповіту Ліги Націй і в цій справі вона рішуче стоїть по боці Великої Британії. На його думку для Італії є місце для мирного поширення своїх впливів і розросту і Ліга Націй іще й тепер може знайти мирну розвязку італійсько-етіопського спору.

ІТАЛІЯ НЕ СЛУХАЄ НІЯКИХ ОСТОРОГ НІ ПОГРОЗ.

РИМ. — В урядових колах говорять, що ніякі промови ні острогі не стримають Італії від її вибраного шляху. Італія приготовляє відповідь ділом на промови в Женеві і на висилку англійської фльоти на Середземне морі.

ФРАНЦУСЬКА ПРЕСА ТОЛКУЄ ПРОМОВУ ЛЯВАЛЯ, ЯК ЗМАГАННЯ ДО ПОСЕРЕДНИЦТВА.

ПАРИЖ. — Французькі ґазети одобрюють промову Ляваля на засіданні Ліги Націй, але толкують її як спробу посередництва між Італією й Англією.

В АНГЛІЇ ХОЧУТЬ ЗНАТИ, ЧИМ ТРЕБА ПЛАТИТИ ФРАНЦІЇ.

ЛОНДОН. — Лондонська преса вдоволена із заяви французького премієра Ляваля, але хоче знати, що зажадає Франція від Англії за своє посередництво. Деякі ґазети висловлюють погляд, що Франція схоче віддати Італії цілковиту контролю над Етіопією без війни.

СОВЄТИ НАДІЮТЬСЯ ЩОСЬ ДЛЯ СЕБЕ ІЗ ЗАЯВИ АНГЛІЇ.

МОСКВА. — Совєтські урядові кола дуже вдоволені з цього, що Англія вміла заговорити про санкції на випадок зломання загального мира. Вони надіються, що тепер можна спонукати Англію до ще більш далекосяглих заяв і заґарантувати теперішний стан в цілій Европі. „Правда" пише, що комісар Літвінов повинен поговорити про це з французьким міністром закордонних справ.

СОВЄТИ ПРИГОТОВЛЯЮТЬ ЦІЛИЙ ПОЛК ВІЙСЬКА З ПАРАШУТАМИ.

КИЇВ. — У часі маневрів на Україні випустила команда червоної армії сотки літаків та тенків у часі позірної боротьби двох армій: червоної й синьої. Червона боронилася перед синім наїздом. Мають випустити цілими масами парашути з літаків поза лінією ворога. Експерти вказують, що можна цілі полки жовнірів з парашутами спустити поза боєву лінію противника і в цей спосіб узяти його в два вогні.

НАЦІСТИЧНИЙ ЕМБЛЕМ УРЯДОВИМ ПРАПОРОМ НІМЕЧЧИНИ.

НОРИМБЕРҐА (Німеччина). — У пятницю, 13-го вересня ц. р., націстичний знак, тобто поломаний хрест — „свастика" — став державним гербом нової Німеччини. Таке рішення приняли на конґресі німецьких націстів за спонукою Гітлера. Від тепер давній німецький прапор, червоний білий і чорний, буде лише історичним споминовм. Нема сумніву, що ухвалу націстичного конґресу прийме ще німецький парлямент, що зібрався на наради в неділю.

ДАЮТЬ ҐАРАНТІЮ ЗА МЕМЕЛЬ.

ЛОНДОН. — Англія, Франція й Італія, що ґарантували Литві міжнародне становище Мемеля, знову пригадали їй свої зобовязання і тим вплинули на її поведінку в часі плебісциту, що має відбутися 29-го вересня ц. р. Це пригадали згадані державі тому, що були вісти, начебто Німеччина дуже занепокоєна положенням у Мемелі й приготовляє несподіванку.

ҐЕНЕРАЛА ПЕРШІНҐА ВШАНУВАЛИ В ПАРИЖІ.

ПАРИЖ. — Джан Дж. Першинг, начальний командант американської армії в світовій війні, дістав з нагоди 75-літньої річниці своїх народин бюст його самого від американського скульптора Джорджа Конлона. При церемонії вручення були приявні високі французькі достойники та герої світової війни.

ПАРОХОД „СВ. ОЛЬГА" ЗА СОВЄТСЬКИХ ЧАСІВ.

МОСКВА. — „Ізвєстія" приносять новинку: На ріці Волзі появився корабель „св. Ольга". Напис був поміщений над колесами. На покладі корабля були царські капітани й офіцири з еполетами. З іншого парохода, що плив по Волзі, запитали знаками при помочи прапорів, що це за корабель, а з відтам дістали відповідь: „Нічого не розуміємо". Повстало заворушення на советських кораблях і почали питати владу, що зробити з загадочним кораблем. Влада пояснила, що це збирають фільму з передреволюційних днів і треба було один корабель перемінити на корабель з царських часів.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911 under the Act of March 3, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

За оголошення редакція не відповідає.

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

З Канади належить посилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союза: BErgen 4-1016.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЧИ МАЛИЙ ПОЧАТОК ВЕЛИКОГО ДІЛА?

У Ню Йорку ведеться перед спеціяльною лавою присяжних суддів слідство в справі одної з найстрашніших недуг американського громадянського життя, рекетірства. Слідство оноді дало вже перший свій вислід. На основі фактів, розкритих на слідстві, поставлено на суд першого рекетіра. Він признався до вини й дістав кару.

Здавалося би з тих фактів, що справа боротьби громадянства проти рекетірства станула вже на добру дорогу. Та коли приглянемося ближче, побачимо, що справа не представляється так світло, як це виглядає на перший погляд ока. Підсудним у справі виступав молодий, всего 19-літній хлопчина. Правда, він уже має деякий злочинний досвід, бо вже був караний за дрібні крадежі. Тепер він домагався від манаджера одного великого апартаментового дому викупу в сумі 30 долярів згори та 5 долярів місячно, загрожуючи, що в противнім разі буде вибивати великі шиби в партері дому. Одначе, він виступав самий. Видно було, що він не має спільників, що за ним ніхто не стоїть. До того він іміґрантського роду та ще з італійським іменем.

Словом, він не мав сили, він слабий. Іншими словами, уряд зловив як рекетіра слабу, відокремлену людину, що не має за собою ні сили гроша, ні сили орґанізації. Правда, і з такими уряд мусить розправлятися, але розправою з такими нічого урядови гордитися. Таких злочинців ламати не штука. І може їх уряд усіх виловити, а мимо цього саме рекетірство ще не буде зачіплене, бо справжнє рекетірство зорґанізоване, звязане злодійською солідарністю, скріплене великими грішми, повязане тисячами вузлів з нечесним політиканством, з несправедливими суддями й продажними ґазетярами. Це рекетірство може справді виконувати лячні погрози. Воно може грозити не тільки вибиттям шиби, але й убивством, і цю погрозу виконати. Воно стягає не 5 долярів у місяць, але цілі міліони.

І тому то, почувши про покарання за рекетірство 19-літнього самотного іміґранта, громадянство питається: а що далі? Чи уряд думає братися до боротьби проти справжніх рекетірів, до тих великих, дужих і небезпечних злочинців, чи може думає задурювати громадянство боротьбою проти дрібних і слабих? Чи дасть уряд доказ, що закон писаний один для слабих і дужих, чи може ще раз нам покаже практично, що закон павутина: муха увязне, чміль проскочить?

ДОЛЯ ЕВРОПИ В РУКАХ АНГЛІЇ

Ми всі тут живемо в напруженні трагічного чекання. Що зробить Англія? Чи захоче вона, ніби бороначи принципів пацифізму, кинути цілу Европу в вир загальної війни, чи визнає нарешті, що краще мала війна в Африці, аніж жахлива війна в цілій Европі? Бо тут в Італії всякий знає, що Італія грає ва-банк. Вона за всяку ціну хоче розрахуватися з Етіопією. Зрештою, ця війна — і то саме з огляду на ворожу позицію Анґлії, — робиться в Італії щодня більш популярною. Добровольці зголошуються тисячами з усіх кутків країни і ззакордону. Італійська провідна верства дає свойому народови якнайкращий приклад, починаючи від самого Мусолінія, що вислав до Африки своїх молодих синів (яким ще навіть не вийшли літа для воєнної служби) та зятя, що повнив функції міністра преси і пропаґанди. Всі три поїхали як авіятори. Зголосився добровольцем і один член королівської родини. Отже Італія напружує усі свої сили, бо, як сказав Мусоліні короспондентови з „Дейлі Мейл", населення Італії досягає вже 44 міліонів, а замешкує поверхню землі, що є двічи менша від Франції (що має тільки 40 міліонів населення)". „Ми вже оздоровили і обробили всі шматки землі, що ще залишалися невикористаними. Етіопія дасть нам вихід зі становища, що з нього зрештою скористає цілий світ..." — казав Мусоліні.

В інтернаціональному світі справа виглядає наразі так, що Франція намагається не перешкаджати італійській акції. Америка проголосила невтральність, а Німеччина також заховується в позиції невтральности. Зате Англія та Совети розвивають постійну ворожу акцію супроти Італії. Анґлія навіть відгрожується економічними карами та закриттям Суеського каналу, на що Мусоліні відповідає: — „подібні заходи були би актами ворожнечі, і Італія їх не потерпить..."

В перекладі на звичайну мову, це означає, що Італія виповіла би війну. Але останні відомости такі, що сама Анґлія готова виповісти війну Італії. Така війна означала би загальну европейську війну.

Ще не зовсім ясне становище Японії. З одного боку пишуть, що вони з Японією. А з другого боку італійські чаписи повідомляють, що з Японії виїздить до Італії ціла місія японських журналістів для навязання і скріплення взаїмного порозуміння між двама країнами. До цього ті часописі додають, що „моральні, історичні і інтернаціональні інтереси Японії ніколи не були і не будуть суперечні з італійськими інтересами, що розвиваються в цілком іншій площині. Натуральна солідарність вяже ці два народи, однаково плодючі, активні, експанзивні, замірені в здобуття кращої будучности."

Для нас цікаво відмітити це зближення між Японією й Італією, бо воно стоїть в безсумнівному звязку з явно ворожим відношенням до Італії комуністичної Москви. Останній конґрес Комінтерну в Москві з його резолюціями про необхідність творити спільний фронт з соціялістами і навіть „буржуями" для поборювання світового фашизму та імперіялізму (за винятком московського) зіграв в цьому відношенню добру службу і виказав наявно, що Москва зовсім не відмовилася від своїх мрій про опанування Европи через революційну роботу ріжних секцій Комінтерну. Протестна нота, яку вислала Америка в справі Комінтерну до Москви, викликала тут в Італії дуже добре враження, бо свідчить, що урядові сфери Злучених Держав розуміють дуже добре ту небезпеку, яку представляють для Америки ріжні висланці Москви, що працюють серед американських безробітних та особливо серед американських Муринів.

Таксамо добре враження робить тут позиція Туреччини, що довший час знаходилася під безпосереднім впливом Москви, і вважалася за одного з її вірніших союзників. Останніми часами, — не без роботи Німців — Туреччина починає значно відміняти своє відношення до ріжних факторів інтернаціональної політики, і італійська преса це дуже радо нотує:

„Фактом є, пише „Іль Корріере делля Сера" в статті, інспірованій урядовими колами, — що в наслідок таємничих впливів та підказів, Туреччина виказувала декілька разів, що вона уважає Італію — хто зна чому — за свого небезпечного ворога. А тимчасом Італія ніде і в ніякий спосіб не ставала на дорозі Туреччині, і навпаки в багатьох обставинах намагалася бути їй корисною. Отже і там, відогравали ролю якісь темні, таємничі елементи, які було би цікаво — не стільки для нас, скільки для самих Турків — ототожнити. Італо-етіопський конфлікт є своєрідне мірило, що дає нам можливість виміряти щирість приязні ріжних країн і одночасно викрикувати ті нечесні інтриги, що можуть бути більш шкідливими для інших народів і їхніх урядів, як для нас самих..."

Для нас же, італо-етіопський конфлікт має теж те значіння, що виводить на світло Боже знову всі ті проблеми, які ще досі залишилися нерозвязаними, і примушує все глибше й глибше застановлятися над вирішенням української проблеми.

Бо не треба думати, що Італія, занята в Африці, виявить своє повне незацікавлення в европейських справах. Навпаки останні маневри півміліонової італійської армії, що і після маневрів має залишитися у північних кордонах Італії, засвідчують, що Італія ні в якому разі не відмовиться від своєї участи в вирішенні ріжних европейських проблем, і при тому не ухилиться і від того, щоби підперти свою участь збройною силою.

Треба тільки побажати, щоб впливи ріжних „пацифістів" в Анґлії, підпертих советською пропаґандою та грішми, не кинули Анґлію проти Італії. Бо правдивий розвиток подій веде повільно, але неоухильно до оточення і ізолювання Советів, що мають вступитися та — замісць реалізування своєї світової ґеґемонії — побачити на власній території відродження національних держав, на чолі з Велокою Україною.

Евген Онацький, Рим.

СОЛІДНІСТЬ ЧИ БЕЗХАРАКТЕРНІСТЬ?

Серед нашої суспільности всіх шарів — інтеліґенції, селянства, міщанства й робітництва — покутує один, великий, на вигляд невиліччимий, прогріх. Це — брак солідарности. На жаль, українські мовознавці не дали ще досі доброго переклаку поняття оцього чужого слова. Хто зна, може саме це, почасти, й є причина, що це поняття так мало входить нам у кров, що замісць нього вкорінилося інше, яке здебільша має всі прикмети пошестної недуги. Те інше поняття, це — халатність, **безхарактерність.**

Український мовознавець (гляди Зенон Кузеля: „Словних чужих слів") каже, що **„солідний"** — це те саме, що „певний", „основний". Такий переклад не віддає вірно дійсного значіння. Прим. Москалі кажуть, що „солідний", це „положительный", значить — людина, на яку можна рахувати, на якій можна щось будувати, як добрій тривкій підвалині, врешті людина, на якій можна полягати.

Коли **солідна** людина затягає перед кимсь якесь зобовязання (байдуже яке — моральне чи матеріяльне) — це має тесаме значіння, немов би підписала вексель, а той, хто такий моральний вексель отримає — певний цього, що в данім речинці підписуючий його викупить.

Десь, поза межами українських земель, солідність вважається чимсь зовсім природним, самозрозумілим. Чиясь несолідність, там на заході, викликує здивування: як це можливе? І для несолідної людини находять там належне їй місце.

В нас — навпаки. Коли й трапиться людина, що сповняє як слід свої зобовязання й завдання, на неї глядять наче на „білого крука", гострять собі його чесністю язики, насміхаються по кутках і дивуються: як може він бути солідним, чесним? І чи довго він таким буде? Врешті махають з легковаженням рукою і переконують себе взаїмно, мовляв, оцей „білий крук", скорше чи пізніше заломиться і пристане до їх „чесної" компанії. І, замісць боліти над застрашаючим зростом кадрів несолідних і безхарактерних одиниць, — радіють і затирають руки щасливі, що масовість такого страшного явища дозволяє їм безкарно видвигати оцю несолідність на висоту народньої прикмети й чесноти.

Що більше, часто переконуємося, що таку несолідність, так би сказати, пляново годують на нашому ґрунті. Нераз вичитуєте в пресі, що тут чи там, з нагоди якогось ювилею, чи загальних зборів вибирають почесний комітет і в складі такого комітету є люди „заслужені" Чи провірювано їх „заслуги"? Напевно ні. Скільки було в нас акцій, збірок, яких „народніх фондів", скільки „твердих" постанов і присяг, що треба нам тут чи там щось заложити, щось побудувати, комусь помогти. От хочби візьмім позичку „Рідній Школі". Скільки було отих „солідних" і „заслужених" громадян, що з нагоди ріжних імпрез сидять або на підвищеному місці або в перших рядах і прізвища їх читаєте часто в часописах а які обіцяли позичку. Очевидно, якщо ухвалювано позичку в прилюдним місці, на очах „мас", такий „почесний" перший клав свій підпис на декларації і з легким серцем обовязувався позичити „Рідній Школі" якусь квоту. А спитайте в „Рідній Школі" чи такий „почесний" вплатив цю позичку. Пощо? Це зробить за них хтось інший.

Візьмім іншу справу, яка дається в знаки всім нашим видавництвам. Це справа передплати. На Заході нікому навіть в думках не прийде, що часопис можна післяплачувати, читаючи при цьому спокійненько даром продовж кількох місяців. Там передплату розуміє кождий читач дослівно: **що треба заплатити згори.** В нас інакше. Більшість залягає і відволікає з дня на день. А коли якась відважніша адміністрація заризикує післати тому чи іншому довжникови чемну пригадку, буває й таке, що довжник ображується і пише: невжеж ви мені не вірите, мені, що є головою таких то установ і т. п.?

Однак треба бути справедливим. Не ціла вина по стороні післяплатників. На західно-українськім терені діє від якогось часу диковинна система полювання на „солідних". Це практика деякої частини української преси, це каригідна „ловля душ" на грошеві нагороди за солідну і точну передплату. Не виховування характерів, не плекання чесноти і громадської відповідальности за вчинки і затягнені зобовязання, але деморалізація марним грошем і купівля „солідних".

Не знаємо, як почуваються читачі отої преси, що купує „солідних". Цеж обида людської гідности, коли за солідність платять (і то льосуванням) всього 10 злотих. З другого боку, як сумно на нашому терені, коли сповнення найзвичайнішого обовязку чесної людини, себто заплату за прочитаний кимсь часопис, вважається в нас чимсь небувалим, гідним аж такої високої премії (10 зл.). Як так далі піде, то хто знає чи в майбутньому не прийдеться вписувати українських передплатників до золотих книг і вмуровувати в прилюдних місцях в їх честь пропамятні таблиці.

Та годі, жарт на бік. Ця болячка, що в останніх часах прибрала пошестні форми, підважує нашу національну гідність. Чи маємо допустити до того, щоб чужинець, довідавшись, що ви Українець, з погордою махнув рукою, виставляючи вам оцим багатомовне свідоцтво? З несолідністю і безхарактерністю треба боротися основно — в родині шляхом виховання по школах, шляхом здорової пропаґанди по товариствах і врешті живим, особистим прикладом. Вперта і послідовна акція мусить врешті викорінити те зло, що спихає нас в ряди наймитів, що їх за марний гріш може будьхто купити.

„Батьківщина" веде з тим явищем постійну боротьбу. Не скількістю, але якістю читачів і прихильників хочемо хвалитися. І купувати ваші душі не збираємося. Наше завдання зовсім інше: Виховування всіх на гідних носіїв назви **Українця**, на піднесення поневоленої нації на такий рівень, щоб характерами, солідністю і громадськими чеснотами створити довкуги понять: **Україна й Українці** безсмертну леґенду. — („Батьківщина").

В. Д.

УЛАС САМЧУК.

ВОЛИНЬ

Роман-хроніка у 3-ох частинах.

Частина І.

КУДИ ТЕЧЕ ТА РІЧКА?

Передрук забороняється. — Авторські права застережені.

42

Настя заметушилась. Не було навіть чим почастувати гостя. Щось там було дрібочок старого сала в бодні, але ж ще прийдуть свята — Великдень. І тоді закортить поскоромитись... До того саме тепер маслянка. Настя поставила на полумиску грудку солоного сира та з ложку масла...

— Вибачайте за таке приняття... Так, чуєте, витратились, що Господи...

— А мені чого ще треба? Що ви за люди... Хіба я не знаю вас, а ви мене? Ось треба йти поки ще не-зовсім ніч...

І Юхим дійсно хутко відійшов, не дивлячись на те, що Матвій затримував „посидіти". Він ще раз оглянув хорого, порадив лікаря, або принаймні хвершала і пішов.

У понеділок, йдучи ледь-світ до каміння, Матвій міркував: „І як його в повітри до того лікаря?". Останні копійки, навіть зароблені коло каміння, одніс Григорчукові, ще й боргів наробив. А тепер їх сплачуй, проценти сплачуй, податки плати, штраховку*) плати, а де його в нечистого того гроша наберешся. Хуґа ще до того зірвалась. Сніжить, мете, віє... Вивези дитину в таку пору на поле... Та це ж певна смерть.

Одначе, коли вечором вернувсь до дому, на душі у нього стало відрадніше. Володько міг уже розмовляти хвильку, піднімався, щоб посидіти, та їв. Не міг лишень звестись на ноги. Вони стали зовсім нечутливі. Порою-ж відчував великі болі і навіжено янчав. Матвій порішив з поїздкою до лікаря зачекати.

— А може воно само перестане, аж поки чоловік дещо з боргів обчухрається.

І так плили дні за днями — тяжкі, безрадні, одноманітні на безлюдді.

Володько лежить. Ноги його попухли і він не може ними ворухнути. Часами біль добирається до серця, але він ціпить зуби, щоб не янчати, бо мати кожного разу починає, хоча і крізь сльози, допікати йому за непослух: — ая, дитино, дитино! Наробило ти мені бідоньки, наробило. Ночі мої, сон мій, спокій, мої тяжкі болі! А чи ж я тобі не казала? А чи ж я тобі не наказувала? — Сиди в хаті! Батько сердитий, мороз на дворі, одежки людської біг-ма. Ні. Не послухає. Ось маєш. Ось лежиш ти в подушках, а у серці моїм гарячий камінь. Ох, треба було тебе бити, ох треба було.

Володько волів сто раз гірші терпіти болі, ніж вислухувати оті матірні вичитування. Він корчиться нераз з болю. Часами довгими безсонними ночами лив пекучі сльози від душі і серця, що палали вогнем, якого не згасиш.

Знає він, що матері біда. Лихо, нужда, нема кому допомогти. Хведотисько один замурзаний на печі, але що він? Їсти тільки кричить. А матері і худоба, і води наноси, і дров наготуй, і звари, і Володька опорай, на руках на двір виносити треба, на другий бік обернути.

З часом від лежання пролежні у малого поробились. Рани гнійні. Поприлипає сорочка до спини; хоч ти всіх святих на ратунок клич. Треба було відмочувати, відривати.

Після таких відмочок хлопець лежав на подушці — блідий, сумний аж прозорий з заплющеними очима, а на чолі у нього краплі холодного поту.

Мати зложить руки, а сльози у неї горохом сиплються. Згодом і сліз не стало, а сухий плач ще болючіший.

На третьому тижні Володькового лежання поробились у нього на стегнах великі нариви. Почало гнити, текти. Витікало багато матерії і у хаті від того прикрий запах. Мати не встигала міняти підстілок; ще гірше ніж з малою дитиною.

Страшні болі терпів малий, як моральні, так і тілесні. Очі його, мов рани... Веселість і огонь радости зникли з них назавжди. Синьота їх злиняла, а лучистий зір притупів, прибитий виразом страждання. Коло нього і над ним одні і ті ж осоружні вигляди. Темна, закіпчена, з ребрастих липових дощок стеля, на якій Володько уяву свою розпускав, малював на ній картини привабливих краєвидів, людей, звірів. А коли кришку вщухав меншав біль і зменшалась сердечна мука, він навіть мріяти починав. Видавалось йому — далеко обсаджена тополями дорога. Над ним небо глибоке і тяжке, ніби мармурове склепіння. Перед ним сходить могутнє, ярке, мов кипяча кров, сонце, а він живий, щасливий зі здоровими ногами, йде, біжить і співає гимни, чи молитви. І птахи при цьому співають, і рикають в лісах звірі, і земля радіє, впиває промінь сонця і його спів, тішиться і паленіє соромом радости та краси.

Зате страшні безсонні ночі. І тиша ночі, і біль разом з мороком, наповзали на нього. Кожний нерв бренів болем. Голова повна рідкого клекочучого мозку. Оченята западали, а кров, що порою переставала омивати ранені перетяті жили, бурилась, приливала до мозку. Він чув під собою мокроту з ран, але боявся будити натомлену матір. Вона і сама по кілька разів прокидалась, стогнала, міняла під Володьком підстілку, хрестила його. Це безперечно заважало батькові, але він завше так був натомлений, що спав, мов труп на бойовищі. Хай там громи бють, гармати ревуть... Міць його сну подібна міці ґраніту. Лиш подих ранку і перша соняшна зірниця могли старого підняти. Вони крушили його сон. Вони зводили натомлене тілисько, одаровували його стогонами, болями. Старий тримався за криж і зводився... — Ох, ох, ох!...

Все це Володько бачив і чув і тоді болі батькові долучались до його власних, навіть глушили свої. Він бачив, як поволі зводиться батько, надягає одяг, наборсує постоли з волоками, йде до цебрика і набравши кварту води, миє правою рукою твар, очі, а лівою тримає кварту. При цьому він так обережно нагинається, бо спина мов кіл. Її не легко зігнути. У ній тисяча кольок сидить. У ній всі ломи, грабки, сокири, пилки. Це вони там колють, ріжуть, трощать.

А мати ще раніш, ніж батько встає. Вона ж мусить, поки „він" відійде, чогось теплого спартолити. Вона наготовить для „нього" в кошіль на цілий день...

V.

Уже в березні починає весна. Дихне тепліший вітрець і сніг не переносить його пристрасти. Сонце без страху, отверто заливає віконцята, а промінь його мов стріли диких вояків засипають хатину. Два стовпи освіченої куряви, мов дві похилі вежі чавлять тягарем своїм хорого. Синя латка на небі нанову перемальована.

Ах, яка та весна! Ах, яка радість! Володько сонце зустрічає і проводить. Хведот більше коло вікна стирчить, а Володька заздрість бере. Батько швидко роботу у каміньоломнях полишить, бо земля розтає і може трапитись нещастя.

(Далі буде).

*) Забезпечення.

НАТАЛЯ КОРОЛЕВА

Оригінальна постать жіноча, як письменниці й як громадянки. Одного разу на мою пропозицію вступити в жіноче товариство — відповіла мені Наталя Королева: „не люблю я жіночих товариств, бо визнаю працю жінки, як людини цілком рівноправною з чоловіком і тому вважаю зайвим утворювати чисто жіночі товариства. Треба працювати поруч з мужчинами".

Сучасна плодовита новелістка, але її теми вбільшости історичні, бо по спеціяльности Наталя Королева археольоґ і малярка.

Рід Наталі Королевої.

Народилася Наталя Королева на Волині 3-го березня 1888-го р. в родині шляхтича Дунін-Борковського. Родоначальником роду Дуніних-Борковських по мечу був вікінґ, Вільфред Швено, що в норманській мові означає Лебідь, та данська принцеса Сванґільд (по данському „Сван" так само Лебідь). Тому Дунін-Борковські мають в гербі Лебідя. Вікінґ Швен з дружиною прийшов на Україну ще в IX. столітті, здається, з так званими варягами, а прізвище Дунін уже одержав на Україні. За старих часів так звали Данців, приходьків з Данії. Прізвище Борковський, очевидно, утворено від території його володінь — земель укритих борками, чи борами.

Один з дальших за Вільфредом прадідів Наталі Королевої був жонатий з донькою Ярослава Мудрого, київського князя, Марією. Марія Ярославовна булаж сестрою відомої Анни Ярославовни, жінки короля Франції Генріха І.

„Одна з наших родинних легенд говорить, що остання в нашому роді жінка помре на чужині, вигнанкою, покутуючи за гріхи прабабки Сванґільд, котра добровільно покинула свій рідний край та втікла на чужину з вікінґом Вільфредом. Ця остання в роді буду я" — пише в своїй автобіографії Наталя Королева. Згадаємо тут одного з прадідів Наталі Королевої, полковника Василя Борковського, якого імя зазначено в історії України. Полковник Василь Дунін-Борковський був кандидатом на гетьмана, конкуруючи з Іваном Мазепою; його кандидатуру провалено, тому що він був „скупим на горівку". Отже, ніби то виборці не дали за нього своїх голосів, знаючи наперед, що Дунін-Борковський „не поставить могоричу".

Адам Дунін-Борковський, дід Наталі Королевої, був застрілений на київських валах, як польський повстанець року 1863, на 23-тім році свого життя. Тоді московська влада позбавила рід Дунін-Борковських ґрафського титулу, що належав йому з часів Болеслава Кривоустого. Також сконфісковано частину їх маєтків. Батьки Наталії мали дім у Києві й деколи там перебували.

Родичі.

„Мій тато — Андріян стихійно любив усе українське. Мав велику бібліотеку (у Києві), де були всі українські автори: пригадую детель: всі ті книжки були в блакітних з золотом палятурках. Батько був дуже спокійний, стриманої вдачі, але незмінно поправляв кожного, хто називав наш рід „польським" або „малоросійським". Він казав: „Поляки живуть на „Коронних землях", — „Малоросія"-ж по той бік Дніпра, починаючи з Чернигівщини. Миж з покінвіку живемо на Україні, тож і рід наш — рід український". Такі репліки я памятаю від малих літ".

Одначе, батько Наталі, хоч і казав, що рід його український, хоч і підтримував приязні взаємини зі свідомими Українцями, як Т. Рильський, В. Антонович, Кащенко, Шероцький, про те сам не був активним Українцем. Він не виховував і своюу доньку, як Українку, бо з молодих літ виховувалась у Франції і це цілком згладило в ній українське почуття. „За молодих літ я себе за Українку не вважала. І, хоч я здибалася з багатьма Українцями, однак не знайшлось нікого, хто підштовхнув би мене до національної самосвідомости. Лише в дозрілому віці, скоштувавши огонь світової війни та революції, й близько зійшовшись з українським народом, відчула я свою національну приналежність й, мовляв, лише „на старі коліна" вернулась до дому — тобто в лоно українського народу". Цей мотив зачепила Н. Королева в одній із своїх історично-мистецьких оповідань „Гонта".

Рід матері Наталі був вічно еміґрантський. За короля Филипа II-го еспанського, прадіди її матері еміґрували з Кастилії на південь Франції, бо по переказах, не ствердженими однак документами, — прадід був Мавр. В гербі материного роду не було жадної мусульманської ознаки, зате збереглася так звана „Кастильська Вежа". Французька революція цей рід вигнала на Угорщину. „Тому дехто вважає рід моеї мами за мадярський, що також досить сумнівно, коли взяти на увагу деякі дані з відомого „Щоденника ґрафині Тюрґейм".

Такого знатного роду наша мила письменниця, але в своїй поведінці, пані Королева цілком демократична людина, а головно типічна українська жінка, і своє домашнє господарство зарядила по українському. Її чоловік д-р Василь Королів-Старий, відомий патріот, учений звіролікар, але при тім і мистець, бо талановитий маляр і письменник, теж оригінальна особистість, бо напр. всі меблі для своєї хати зробив саморучно та ще справді в українському стилю. Подружа гармонійне і вони разом співпрацюють на літературному і „власному", скромному господарстві, біля курей і кріликів...

Виховання аристократки.

Пережила багато за свій ще досить молодий вік Наталя Королева й побачила багато світу. Дитинство з малих літ прожила у Франції в монастирі аж до 17-тих літ. На 17 році свого життя, не вміючи ані слова ні українського, ні російського, опинилася в Києві, де її батько віддав до „Київського Інституту благородних дівиць".

„Це найсмутніший період мого життя", говорить пані Н. Королева. „Вчилась в тім огиднім інституті я погано, бо не тямила московської мови, за що мене раз-у-раз осміювано й карано. Одного разу, коли директриса жалілась на мене батькови, то додала, щоб мене підохотити: „Колиб вона добре вчилась", говорила директриса, „моглаб стати фрейліною" (тобто дамою двору при цариці).

„На це, завжди спокійний мій тато, видимо розсердився й небувало різко відсік: „Ярославні не личить бути при комусь „в сенних девушках"!... Ця фраза, очевидно моглаб її батькови обійтися дорого, але мабуть директриса промовчала там, де мусілаб це повторити"...

По закінченні інституту Н. Королева студіювала в Петербурзі малярство в Академії Мистецтва в Іллі Репіна, у відомого скульптора Шервуда та у Цьонґлінського, а потім, коли переїхала до батька у Київ, студіювала у Светославського. Наталія Королева талановита малярка, але занедбала свій талант, бо не дивлячись на те, що навіть виставляла свої праці, які прихильно приняла критика, тепер, як я це знаю, не малює...

Молода Наталя шукала себе, своє признання, вступила і на медичний факультет, але „почувала себе погано в анатомічному театрі, а тому перейшла до ближчої мені археольоґії і в Петербурзі закінчила Археольоґічний Інститут". Не була би пані Королева дитиною аристократичної родини, колиб не вчилися й музики й співу. „Музики вчив мене славнозвісний М. В. Лисенко, співу — славний артист Мишуга. Цікаво, що я ходила до Мишуги три роки й він часто відвідував мою хату, ми один одного вважали за Поляків", пише пані Королева.

Її душа постійно чогось шукала. Ще в дитинстві „мріяла я бути капітаном корабля (в родині були моряки). Далі конче хотіла бути місіонеркою в Індії. Навіть тікала з кляштору до Індії, але не втекла далеко"... Її дитячим ідеалом був капітан „Немо", з Жюля Верна. Одначе смак до морських мандрівок молода мрійниця пізніше втратила коли „одного разу один з моїх кузенів узяв мене на пориналку і спустив під воду. Більш гнітючого враження, як в глибинах моря, я не зазнала ніколи в життю", — говорить пані Королева. Але проте вона багато мандрувала, їздила кіньми, верблюдами, залізницями й ходила пішки...

„Мавши можливість і стале бажання зміняти місце свого осідку, — я бачила і пізнала більше людей та земель, як випадає на долю інтелігентній середній людині. Я познайомилася з великою частиною Европи й Азії, аж до меж Індії". Була пані Королева й на разкопках в Єгипті. Мала стосунки й взаємини з людьми ріжних станів та національностей, „починаючи, скажім, з Ніколая Романова, самодержця, й кінчаючи голими фактами, що не потребували нікого й нічого та фактично не мали влади й над найменшою комашинкою"... Пані Королева знає понад десять мов і є широко освічена людина. З нею цікаво поговорити, а ще цікавіше будемо колись читати її спогади про все, що пережила й бачила, бо Наталя Королева пише свій щоденник уже з молодих літ.

Два й пів року була вона на передових позиціях підчас світової війни, як сестра-жалібниця. Має три ранення й війському відзнаку за свою працю. Бачила смерть нераз увічі, але не боїться війни, „бо війна таксамо неминуча як і смерть. Отже нема іншого виходу, як плекати в собі і своїх близьких почуття відваги".

Цікаві її погляди на жінку, подружа й виховання дітей, які я вважаю потрібним передати й читачеви.

Королева про жінку й подружа.

„На мою теоретичну думку й на підставі досвіду — де починається подружа, там закінчується жіноча рівноправність. Це без винятку. Цілком категорично. Не тільки тому, що в найідеальніших умовах жінка неминуче переходить на друге місце в родині, а ще й тому, що кохання чи навіть просто сексуальне життя прибиває волю жінки. забирає в неї силу часу, приковує до себе її розум і змисли, тобто, кажучи фіґурально, остаточно обезброює її „в боротьбі за право". От тому вона не протестує, коли в хвилі подружнього життя їй змінюють навіть прізвище, або, як наприклад, у Французів, приймає й хресне наймення свого чоловіка. На мою думку, це зовсім слушно: "Ubi tu Cajus, ego— Caja". І не може бути інакше, як що має бути подружа, а не семи-чи-трицятилітня війна. Очевидно варіянти можливі, коли в подружі „мужня кічка" та „фемінізований чоловік". Але такі явища вже межують з сексуальною патальоґією". Так дивиться пані Королева на подружа.

Королева про виховання дітей.

В звязку з її поглядами на ролю жінки в подружі подамо і її погляди на виховання дітей. „Ставши матірю, жінка перестає бути індивідумом. Вона — власність своїх дітей, своєї родини. Не може, і по правді кажучи, не сміє мати своїх власних інтересів, бажань чи стремлінь, крім одного: зробити зі своїх дітей — людей, що матимуть змогу кандидатувати на порядних і щасливих громадян. Тільки для таких жінок можна впорядкувати „Свято Матери"...

„Як що вже жінка є матірю, то природно, щоб вона була й господинею. Хоча господинею часами буває тяжче бути, як матірю. А тим, часом — персонально я вважаю цілком слушним анґлійське прислівя, що „Родинний рай утворює янгол біля плити". Бож так природно, щоб мати чи лише дружина дбала не лише про духовий, але й фізичний добробут любих дітей, чоловіка. З практики знаю, що роля „янгола біля плити" може бути джерелом безлічі маленьких, завжди нових радостей. Звигайно, це залежить від власного настрою. Смашний борщ повстає під ласкавим поглядом господині. Це така сама аксіома, як те, що незрівняна красою площа св. Марка у Венеції, коли її вперше побачите в пароксизмі морської недуги, не зробить на вас захоплюючого враження"... Щодо виховання дітей, то „національне виховання дітей є натуральне. Я не мала ніколи своїх дітей, але не повірю, щоб якась мати не стреміла прищепити своїм дітям любов до того, що любить сама, та ненависть до їй ненависного. Теж і в природі: яка драма квочки, коли вона побачить, як висиджені нею качата лізуть у воду! Колиб я була матірю, вжила би всіх сил на те, щоб вщепити своїм дітям і то — переважно — донькам стремління виробити закінчений, власний, не наслідуваний світогляд. Це тому, що жінка в натурі своїй дуже консервативна й здебільшого вщеплене в дитинстві зберігає аж до сивого волоса. Тож колиб наші дівчата під впливом свідомої мами витворили собі власні погляди на життя взагалі, то вони вигради би й в персональному і в громадському житті. Найбільшою хибою виховання дівчат вважаю оте незмінне: „Подивись на Марусю!... Хібаж Оксанка так робить?!"

„А тимчасом і Маруся й Оксанка живуть не власною думкою, а тим, що наслідують інших Марись або Ксеній та що знаходять в модних часописах або журнальних порадах"...

Хоч не мала пані Королева своїх дітей, та проте виховала чужу дитину, приймака, що самовільно втік на війну й без жадних протекцій у 18 років здобув ранґу старшини і відзнаки за хоробрість.

На еміґрації.

Але та війна відібрала пані Королевій і родичів і друзів, привела до страти всього майна й добробуту... „Зробила мене ветераном, нарешті примушує доживати на вигнанні", пише пані Королева. „Мушу лишитись при думці, що паном ситуації може бути лише той, хто не боятиметься війни, і не думатиме про мир, лиш про перемогу"...

Пані Королева зі своїм чоловіком живуть в Мельнику біля Праги у власній скромній, але цілком українській хаті та ще й гостинній, бо багато людей знайшли в них завше теплий куток, добрий борщ, а головно милі, щирі слова прихильности і співчуття. Обоє не покладуть рук і працюють (крім свого господарства) на полі культурному. Їх хата, це малярське ателіє і робітня, духової культури, тут наша письменниця творить свої прекрасні й оригінальні романи й новелі.

Письменниця.

Не стара літами пані Королева, але почала писати вже давно перед війною. Перші її праці були наукові й писала їх французькою мовою, якою володіє пані Королева, як справжня Француженка. Її праці друкувалися в ріжних французьких журналах, напр. "L'Union des Eglises", "Echoes d'Orient".

По українському стала писати аж на еміґрації й, хто читає наші чільніші журнали, той добре памятає її оповідання й новелі, здебільше з історичного життя. Її тематика переважно фантазія з малою долею правди, фактичних елементів.

Тяжко подати огляд її праць, бо вони розкидані по багатьох журналах: „Воля" (Відень), „Нова Україна" (Прага), „Молода Україна", „Світ дитини", „Літературно-Науковий Вістник", „Нова Хата", „Дзвони" (Львів), „Трибуна" (Варшава), „Жіноча Доля" (Коломия), та в деяких часописах Підкарпаття, Америки і Канади передруковувалися її твори, навіть без дозволу авторки. Деякі оповідання пані Королевої були перекладені чеською мовою. Її „Золоте серце" перекладено чеською мовою й надруковано в календарі-альманасі „Нові Лід", що виходить в Берні на Мораві. Переклала відома приятелька нашого народу Марія Конечна, що переклала безліч українських творів чеською мовою й примістила їх в ріжних чеських часописах.

І пані Королева теж перекладала українською мовою з німецької, французької, чеської й латинської, „починаючи від капітальної німецької праці про виріб шкіри, й кінчаючи улюбленою книгою Томи Кемпійського „Наслідування Христа". Цю річ, фраґменти з якої читаю щоденно протягом 20-ти років, дуже люблю, а тому вважаю найцінншою з моїх праць, саме переклад цієї книги (з латинської)", пише мені пані Королева на моє запитання, яку свою працю вона вважає за найліпшу.

Мені особисто, при моїй гостині в панства Королевих читала наша видатна письменниця уривки з її недрукованих творів і я захоплювалася ними, та нажаль щось не бачу їх в друці... Боюся, що багато з них також пропаде для українського читача й для історії української літератури, як уже пропало багато її творів, бо, або нещасна нагода їх знищила, або при переїздах з країни до країни, десь залишила їх наша „мандрівниця", що любила міняти місто осідку, й потім забула за них... А шкода... Мені подобається, що пані Королева бере мотиви й фабулу не тільки з українського, але й з світового життя, або які її прекрасні твори, про Воскресення Христа... або з дитинства Юди!... (див. Жіноча Доля). Варто булоб перекласти їх на чужі мови, бо вони дорівнюються творам світових авторок.

Навмисно не подаю тут огляду її творів: най читачі шукають самі її творчости. Я вірю, що з насолодою прочитають їх, бо не тільки тематика цікава, але прегарна чиста українська мова дає насолоду слуху, а образність стилю, (недаром пані Королева і видатна малярка) малює в нашій уяві прекрасні образи.

Марія Омельченкова.

НА БІЖУЧІ ТЕМИ

ЗМІНА НАСТРОІВ.

В Америці появилася і широко обговорюється в пресі двотомова „Історія західньої цивілізації". Написав її відомий американський історик Гарі Елмер Барнес, що його багато вважає за найкращого американського історика.

Він був одним з перших американських учених, що виступав проти версайського мира. Він боронив Німеччину перед несправедливими тягарами, наложеними цим миром. Він виступав гостро проти основної точки погляду аліянтів, що мовляв це Німеччина викликала в 1914-тім році свідомо світову війну. Що більше, він говорив, що не Німеччина, а аліянти хотіли цьої війни і до неї свідомо перли.

Через десять літ проф. Барнес голосив ці погляди й з кождим роком зєднував для них що раз більше прихильників. Нарешті здавалося, що він потрафить зєднати для них увесь американський учений світ. Та коли він повторив ці погляди в своїй „Історії західньої цивілізації" в 1935-тім році, проти цього висновку виступило багато вчених. Виступив проти цього навіть критик нових книжок у тій самій ґазеті „Ню Йорк Ворлд-Телеграм", що в ній Барнес теж виступає як правильний співробітник.

Це показує на рішучу зміну в настроях американської інтеліґенції до Німеччини. Немовби зайшла революція не тільки в Німеччині, але й в Америці в відношенню до Німеччини.

ЩО ТАКЕ КАПІТОЛЬ?

Питаються читачі, що таке Капітоль, що так часто згадується в вістках про смерть і похорон Лонга. І чи не має то бути „капітал"?

Капітолем називали в римській історії святиню найвищого римського (поганського) бога Юпітера в Римі. Від неї названо горб, на котрім вона стояла, Капітолійським горбом або коротко Капітолем. В Америці назвою Капітоль (Capitol; вимовляється „Кепитол") названо будинок американського конґресу в Вашинґтоні; від нього таксамо названо будинки законодатних тіл по столицях стейтів; у цім другім значінню воно значить тільки, що „стейт-гавз".

Столицю краю називається в англійській мові „капител" (а пишеться "capital"). Що ці два слова мішається, тому нема що дивуватися, бо вимова їх ріжниться від себе дуже мало, а дотого оба слова походять з одного й того самого пня, від римського слова „капут", що значить „голова". Звідси римське слово „капіталіс" значило якраз тільки, що українське слово „головний" (теж від слова „голова"). „Кепител" це скорочене „кепител сити", себто головне місто (столиця). Слово „капітоль", кажуть, теж походить від „капут", бо, мовляв, при копанню землі під фундаменти святині знайдено людську голову.

Слово „капітал" у науці про народню господарку теж походить від цього слова. І слово „капітали" (великі букви) в друкарстві теж з того самого слова.

ПРИЗНАННЯ.

Джордж Селдес, добре відомий заграничний кореспондент, написав книжку „Свобода преси", в котрій наводить довжезну лісту фактів на доказ на брак свободи в американських ґазет, їх продажність, оглядання на задні колена, тощо.

Підносить при тому покійну нині нюйорську ґазету „Ворлд" та деякі ґазети Скрипса-Говарда. Одначе, каже він, ні одна з них не дорівнює німецькій ґазеті „Франкфуртер Цайтунґ" зперед-Гітлерівського періоду, а тим менше незрівняному „Манчестер Ґардієнови".

Як відомо, „Ґардієн" не тільки голосив, але й практично держався засади: говори собі в статтях, що годиться з твоїми поглядами, але факти, подані в новинках святі! Їх рушати не вільно!

Наші діти.

— Скажи Юрчику, чому ти все хочеш, щоб лікарство давала тобі лише бабуся, а ніхто інший?

— Бо бабусі так руки трясуться, що все половина того поганого лікарства з ложечки розілляється.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЮ ЙОРК, Н. Й.

Добиваймося політичних впливів.

Як подає оголошення, в понеділок вечором відбудуться в льокалі Українського Демократичного Клюбу і Жіночого Відділу наради в справі правиборів. Пригадуємо цю справу нашому громадянству, бо отсе є тепер дуже добра нагода, щоб наш кандидат адв. Стефан Ярема міг дістатися до леґіслятури. Така нагода рідко коли трапляється. І булоб важким промахом її прогайнувати. Про ближчі справи, звязані з виборами і кандидатурою, буде можна довідатися на згаданих зборах від кандидата п. Яреми і інших бесідників.

Виборець.

АКРОН, О.

Українка — красавиця міста.

Звісна фірма ґумових виробів Ґудрича уладила пікнік, в якому, за обчисленням місцевих ґазет, брали участь 50,000 людей. На ньому відбувся контест краси і в контесті Анна Мончак, дочка дяковчителя при місцевій українсько-католицькій церкві, дістала перше місце. Вона роджена в Америці і є тепер секретаркою молодечого відділу У. Н. С. ч. 180. Після признання для неї вона зажадала, щоб виразно зазначено в звітах, що вона „українська дівчина" („Юкраініен ґерл").

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

АНГЛІЙСЬКО - ІТАЛІЙСЬКА ГРА.

Велика промова англійського міністра закордонних справ в Лізі Націй сера Семюела Гора є без сумніву останнім і рішучим кроком Англії на терені цеї міждержавної інституції. Сам же він по правді визнав, що теперішня сесія Союзу є найтруднішою за цілу історію його існування, бо її дебати відбуваються при акомпаніяменті мобілізаційних сигналів, при швидкім транспортуванні італійських війск в Східну Африку й при звуках боєвої „Джіюзінеци"!

Ми ніяк не хочемо вірити, що це зворушливі слова етіопського делегата, висланника „царя царів" або „царства божого", як він сам себе називає — так подіяли на закордонного міністра Великої Британії. Правда, Англія хоче за помічю Ліги Націй зберегти т. зв. колективну (збірну) безпеку мира, хоче примінити постепенні санкції на члена Ліги, що знехтував би його конвент і віддавсяб неспровокованій агресії. Виходилоб, що лише вірність принципам Ліги Націй а ніщо інше, диктувало таку різку поставу Англії супроти воєнних готувань Італії в Сомалії, проти цеї воєнної атмосфери, що розносить її Італія в Лізі Націй.

Зрештою, такий збіг обставин не був цілком непередбаченим ще від часу париських нарад „Трьох" над італійсько-етіопським конфліктом, тоді то, коли арбітраж установлено було тільки для форми. Бо в дійсности треба, щоб Мусоліні уступив або Англія, дві евентуальности дуже мало можливі до виконання. Здається, що Англійці до останньої хвилини, а може ще й тепер, не хотіли цілковитої капітуляції Мусолінія, що більше, були навіть готові помогти цьому останньому в його „пацифістичних осягах" в Етіопії! Не диво, що лорд Іден до самого кінця не відтягав з очей барона Альойзі подачі економічних користей і концесій в Етіопії, концесій, що не були цілковито позбавлені епітетів найбільш тоталітарних. Бо знаною річю є, що серед африканських племен нічого не можна вдіяти навіть в ділянці економіки, коли ці, що мають користати, не мають в цих перших політичного респекту. Признати отже Італії широкі права й концесії промислово-торговельної натури, позбавлених її рівночасно військово-політичної контролі, — значить це само, що кинути гарну фразу, позбавлену будь-якого змісту. Ми знаємо, що Мусоліні куди менший фразеольоґ і містик і куди більший реаліст і практик в міжнародній політиці, ніж це можна сподіватися. Одначе, п. Іден до самого кінця сподівався, що Мусоліні дасться зловити на цю гарну фразу й заверне до відступу.

Ця ілюзія холоднокровних Англьосаксонів не позбавлена історичних прецедентів і психольоґічних передпосилок. В лютім 1935 р., Мусоліні, ліквідуючи з міністром Лявалем французсько - італійський кольоніяльний спір, вдоволився як в Сагарі так і над Червоним морем, сатисфакцією принципу: **території здобуті Італією є невистарчаючі й незначні!**

І тут п. Іден не повинен був ніяк забути, що власне саме тому Італія, лагодячи в таких „абстрактних" умовинах свої рахунки з Францією, лишила собі цілковито вільні руки на Етіопію. Це майже не можливо чекати й сподіватися від Італії вдоволення чистим престіжом. Навпаки, Італія привязує найбільшу увагу до підбою Етіопії, тим більше, що Італія жертвувала цій другій це, що через цілі десятки літ вона називала „свої права" на Північно-Східну Африку. По друге, міністер Іден цілий час пертрактацій з бар. Альойзі не укривав ніяк можливої загрози зірвання Англії з Італією. Відомо, що від самого Кавура цілая закордонна політика Риму у загальному ступала за директивами Лондону. Чи то Кримська кампанія, 1870 р. формування т. зв. сердечної Антанти чи вкінці 1914 рік. Італія кермувалася безоглядно голосом Англії.

Як же тепер зривати з тою великою потугою, яка може відтяти італійські війська в Африці, блькувати італійські побережа, забрати її острови й вкінці зруйнувати три четвертих італійської торговлі? Це найтвердший оріх до розгризення. Мусоліні спекулює на пацифізмі модерних Англійців, Гор і Іден числять на розсудність вічного Італійця! Одна з тих можливостей мусить бути зруйнована! Мусоліні передбачує ґрандіозну мобілізацію цілої фашистівської партії, що в результаті може дати 10—15 % цілого населення Італії. Можна сподіватися, що Мусоліні не тільки не відтягнеться від розпочатого й міцно рискованого підприємства в Етіопії, але що більше, він знехтує з легкою душею всіми клявзулями Ліги Націй і пакту Брiян-Келоґа включно з можливими санкціями й репресіями. Алеж і останнє обвинувачення Італії мін. Гором в Женеві підтверджує нас вповні, що й Англія не буде гратися в слова, коли гриміти́муть гармати.

М-р В. Душник.

Подяка лікареви.

Впов. Пане Докторе! Два місяці мало що могла моя жінка говорити — так захрипла. А як зажила того ліку, що ви приписали — то зовсім втратила мову. Дуже Вам за те дякую. — Панько Гудзик.

Потіха.

— Чоловіче добрий! — каже лікар. — Не маєте чого боятись. Серце маєте в порядку. З таким серцем можете жити до 70 літ.

— Алеж я вже маю 70 літ!

— А я не казав?

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

ВОТЕРВЛИТ, Н. Й.

На народні цілі.

На весіллю гром. С. Олгового з панною М. Мошук, яке відбулося 31. серпня, весільні гості, забавляючися, не забули й про Рідний Край, та на поклик гром. Л. Завіського зложили жертву в сумі $12. З тих грошей $6 переслано через Обєднання на Рідну Школу, а $6 передано касієрови 21-го відділу ОДВУ на визвольну боротьбу.

І. Урбан.

ДІТРОЙТ, МІШ.

Привіт громадянам д-р Кібзеям.

В неділю дня 8. вересня, влаштовано забаву громадянам д-р Кібзеям у їх новому власному домі, куди вони як новоженці що тільки перебралися на постійне мешкання.

Забава ця („Гаус ворминг") була навіяна наскрізь щирою та приятельською атмосферою; З цеї нагоди учасники — визначні громадяни нашої громади — виголосили багато привітних промов, в яких підношено працю д-ра Кібзея для нашої громади в Дітройт, а зокрема його дбайливість як лікаря.

На привіти д-р Кібзей дав довшу відповідь-подяку. Заявив, що відчуває більшу енергію і більший запал до громадської праці, коли бачить, що його праця знаходить зрозуміння і прихильну оцінку. До цього докинула теж кілька слів подяки і його молоденька голубка.

При кінці привітів численних бесідників і бесідниць відспівано господарям дому „Многая літа'

Нехайже ці привітні хвилі в кружку приятелів остануть милим спомином господарям дому і хоч скромною нагородою для д-ра Кібзея за його працю для нашої громади.

Обовязком моїм є додати, що на поклик одної з учасниць забави заряджено грошеву збірку на українських інвалідів, до якої причинились: Никола Кіптик $5, а по $1: Микола Шустакевич, Володимир Головчак, Юрій Салович, д-р Кібзей, п. Каменецький, адв. И. Чарновський, Ізидор Остапенко, адв. І. Панчук, Анна Курило, д-р І. Яців, адв. Никола Салович; по 50 ц.: Іван Гава, Ю. М. Шустакевич. — Разом $17.

Суму цю переслано на місце призначення через Обєднання.

Ю. М. Ш.

Судя: — Як вам не стидно, ви такі старенькі, а крадете?!

Пане судця, як я зачинав, був я такий маленький...

ЯРОСЛАВА І НАТАЛКА ШИМАНСЬКІ (SHY SISTERS)

молоді українські артистки на американській сцені і на радіо, Виступають 22. вересня перший раз в Ню Йорку на Радіо Бали Сурми на сцені.

„РОЗБІЙНИК І ПАЛІЙ".

В Алтенбурґу коло Хемніцу (Саксонія) стояв перед театром ґраф Карло Гас-Нойгавз (що виступав у театрі в гумористичних ролях) і розповідав товаришам якусь гумореску. Аж надходить жандарм і веде якогось скованого чоловіка. Показалося, що то був актор Унзельман. Його тому кілька днів видалили з міста, тому що дуже запивався. Побачив Унзельман свого товариша по фаху, себто ґрафа Нойгавза та став просити, щоби вставився за ним, аби його випустили. Що сталося? Унзельман, як його видалили з міста, пішов на село тай тут пив із селянами, вкільки влізлося. Вкінці й селяни викинули актора. Унзельман викрикнувся на селян:

— Ви драбуги! Ви мене викидаєте! А чи знаєте хто я? Я Карло Мор опришок і палій! — І з цими словами впав у стодолі на солому (Карло Мор, опришок це герой драми німецького драматурґа Фридриха Шілера п. з. „Розбійники". Є переклад цієї драми й на український мову й український театр виставляє її).

Цієї ночі недалеко в селі була пожежа. Невідомо було, з якої причини повстав вогонь, та селянам зараз прийшло на думку, що то певно підпалив цей Карло Мор. Вінже сам чванився, що він палій! Прийшли арештувати актора Унзельмана. Війт спитався його:

— Чи ви Карло Мор?

— Так.

Його закували. Пять днів тревало, заки ґрафови Нойгавзови вдалося витягнути Унзельмана з арешту. А Унзельман потребував іще двацять годин, щоб зрозуміти, завіщо він пересидівся в арешті.

У кравця.

— Прошу мені зробити з цієї матерії відразу одежу на лівий бік, то пізніше лекше буде переніцувати.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата від. 217, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться у вівторок 17-го вересня, в годині 7:30 ввечір, в гали як звичайно. Просимо всіх членів прибути на час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени мають прийти і вирівняти свої залеглі вкладки, бо в противнім разі будуть суспендовані. Пригадуємо тим батькам, котрі ще не вписали своїх дітей до У. Н. Союза, хай стараються вписати їх на цих зборах. — В. Гречук, предс.; К. Гуика, кас.; А. Іванд, секр.

ДЖЕРЗІ СИТІ, Н. ДЖ. Тов. Укр. Клюб Поступовий, від. 70, повідомляє всіх своїх членів, що звичайні місячні збори відбудуться у вівторок, 17. вересня, в салі Народ. Дому Ам.-Укр. Ситизенів при 90 Джадстон Еве., в годині 7:30 ввечір. Просимо всіх членів прийти в означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючі члени хай вирівнають свої залеглі вкладки. На збори старатесь припровадити нових членів, а кождий одержить за це нагороду. — В. Кушнір, рек. секр.

МИЛВИЛ, Н. ДЖ. Тов. Запорізька Січ, від. 347, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що звичайні збори відбудуться в неділю, 22-го вересня, в годині 2-гій пополудні, в гали де звичайно. Уряд просить всіх членів, щоб прибули на збори, бо маємо важні справи до полагодження. Довгуючих членів напоминається, щоб прийшли і вирівняли свої довги. — Т. Ковальський, предс.; Ст. [illegible], кас.; Гр. Тимчій, секр.

АКРОН, ОГАЙО. Бр. Сош. св. Духа, від. 295, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що трикварталні збори відбудуться в неділю, 22-го вересня, в годині 1-шій пополудні, в гали церковній. Кождий член обовязково має явитися на цих зборах, бо маємо важні справи до полагодження. Також довгуючі члени мають вирівняти свій довг, бо відділ більше не буде засилати розмету за членів, котрі не платять вкладок. — [illegible], предс.; О. Цепко, кас.; П. Славич, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 310, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в суботу, 21-го вересня, в годині 6-тій ввечір, в гали церковній під ч. 127 Парк вул. Просимо, щоб всі члени явилися на означений час, бо маємо важні справи до полагодження. Напоминаємо довгуючих членів, щоб на тих зборах вирівнали свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. Члени, котрі зістали суспендовані минулого місяця, можуть цього місяця вирівнати свій довг і будуть наново приняті. Членів, котрі мають своїх знакомих, що ще не є членами нашого Товариства і У. Н. Союза, просимо привести їх на ці збори і вписати в члени, а за свій труд одержите нагороду від У. Н. Союза. — І. Хомета, предс.; В. Колесняк, кас.; Й. Децембер, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

Старенька жінка питається залізничого кондуктора, куди має їти, як висяде з поїзду. Хоч він їй вже пояснив це, вона все ще й ще допитується. А таки потім пішла в протилежному напрямі.

— Бачите, чому я не оженився! — запримічує цей кондуктор до одного з подорожніх і при цьому вказує на цю жінку.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАН І ПРОЛЕВ. (120)

Коли Ронда приглядалася завзятій боротьбі на подвірю, самиці з гарему кивали головами до неї і приговорювали: „То за тебе вони так воюють. То ти є причиною всього нещастя. Колиб ти була згинула, ми булиб жили в спокою!" І начеб хотіли перемінити свої слова в діло, великі горильки почали зближатись до неї.

Але їх зловіщий рух перервало нагле отворення дверей і поява трох великих ґорилів у хаті. „Ах, таж це його величество наш король!" — крикнула одна самиця, якраз коли король увійшов у кімнату. „Де є та безволоса?" — заревів він.

Саме тоді його погляд спинився на Ронді. „Ходи до мене!" — закликав він. „Творець прийшов по тебе, але він тебе не дістане. Ти належиш до мене!" Він ступив вперед, вхопив Ронду впів і легко перекинув собі через плече. Потім подався до дверей і вибіг з поспіхом.

Незабаром він скрутив у малу кімнату. В сховку він отворив тайні двері й почав спускатися по стовпі, що спроваджував їх у якийсь темний підземний перехід. Дівчина закричала зо страху, але їй у відповідь понісся лише глухий відгомін. Так розпочався похід страхіть для Ронди.